

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-81/12

**Asociația Accept
prieš
Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**

(Curtea de Apel București prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78/EB — 2 straipsnio 2 dalies a punktas, 10 straipsnio 1 dalis ir 17 straipsnis — Diskriminavimo dėl seksualinės orientacijos draudimas — „Faktinių aplinkybių, leidžiančių daryti prielaidą dėl diskriminacijos“ sąvoka — Įrodinėjimo pareigos koregavimas — Veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos — Asmuo, prisistatantis kaip profesionalaus futbolo klubo valdytojas ir visuomenės tokiu laikomas — Vieši pareiškimai, kad homoseksualiu laikomas futbolininkas negali būti įdarbintas“

Santrauka – 2013 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo (trečioji kolegija) sprendimas

1. *Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78 — Teisminio ar administracinio persekiojimo pradėjimas — Konkretaus pareiškėjo vardu neveikianti asociacija — Leistinumai*

(Tarybos direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies a punktas, 8 straipsnio 1 dalis, 9 straipsnio 2 dalis ir 10 straipsnio 1, 2 ir 4 dalys)

2. *Prejudiciniai klausimai — Teisingumo Teismo kompetencija — Ribos — Nacionalinio teismo kompetencija — Faktinių bylos aplinkybių nustatymas ir vertinimas — Teisingumo Teismo išaiškintų nuostatų taikymas*

(SESV 267 straipsnis)

3. *Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78 — Faktinės aplinkybės, leidžiančios daryti prielaidą dėl diskriminacijos — Sąvoka — Vieši pareiškimai, kad homoseksualiu laikomas futbolininkas negali būti įdarbintas — Asmens, laikomo profesionalaus futbolo klubo valdytoju, pareiškimai — Įtraukimas*

(Tarybos direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalis ir 10 straipsnio 1 dalis)

4. *Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78 — Diskriminavimo dėl seksualinės orientacijos draudimas — Įrodinėjimo pareiga — Įrodymas, kurio neįmanoma pateikti nepažeidžiant teisės į privataus gyvenimo gerbimą — Nebuvimas*

(Tarybos direktyvos 2000/78 10 straipsnio 1 dalis)

5. *Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78 — Pažeidimas — Sankcijos — Veiksmingų, proporcingų ir atgrasomųjų sankcijų sistema*

(Tarybos direktyvos 2000/78 17 straipsnis)

1. Tam, kad būtų konstatuota tiesioginė diskriminacija, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 2 straipsnio 2 dalies a punktą, nereiškia, kad turi būti identifikuojamas pareiškėjas, teigiantis, kad buvo tokios diskriminacijos auka. Be to, atsižvelgiant būtent į Direktyvos 2000/78 8 straipsnio 1 dalį, jos 9 straipsnio 2 dalimi jokiu būdu nedraudžiama, kad valstybės narės nacionalinės teisės aktuose suteiktą teisėtą interesą turinčioms asociacijoms teisę imtis veiksmų šios direktyvos laikymuisi užtikrinti arba numatytą galimybę inicijuoti teismines ar administracines procedūras, kuriomis būtų siekiama iš šios direktyvos kylančių įpareigojimų įvykdymo, joms nebūtinai veikiant konkretaus pareiškėjo vardu arba net nesant identifikuojamo pareiškėjo. Jei valstybė narė tokią teisę numato, kartu skaitant Direktyvos 2000/78 8 straipsnio 1 dalį, 9 straipsnio 2 dalį ir 10 straipsnio 1, 2 ir 4 dalis matyti, kad ja taip pat nedraudžiama, kad pareiga pateikti įrodymų, kaip numatyta 10 straipsnio 1 dalyje, būtų taikoma ir tose situacijose, kai tokia asociacija pradeda procedūrą neveikdama konkretaus pareiškėjo vardu, jį remdama ar gavusi jo sutikimą.

(žr. 36–38 punktus)

2. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 41–43 punktus)

3. Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 2 straipsnio 2 dalis ir 10 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad vieši pareiškimai, kad homoseksuali laikomas futbolininkas negali būti įdarbintas, gali būti laikomi „faktinėmis aplinkybėmis, leidžiančiomis daryti prielaidą dėl diskriminacijos“, kiek tai susiję su profesionalaus futbolo klubu, kai atitinkamus pareiškimus padarė asmuo, prisistatantis pagrindiniu šio klubo valdytoju ir žiniasklaidoje bei visuomenės tokiu laikomas, tačiau nebūtinai turintis įgaliojimus įpareigoti klubą ar atstovauti jam įdarbinimo srityje.

Iš tiesų vien tai, kad tokių pareiškimų konkretus atsakovas nepadarė tiesiogiai, nebūtinai reiškia, jog nėra galimybės šios šalies atžvilgiu nustatyti „faktinių aplinkybių, leidžiančių daryti prielaidą dėl diskriminacijos“, kaip jos suprantamos pagal minėtos direktyvos 10 straipsnio 1 dalį, buvimą.

Iš to išplaukia, kad darbdavys atsakovas negali paneigti, jog egzistuoja aplinkybių, leidžiančių daryti prielaidą, kad jis vykdo diskriminacinę įdarbinimo politiką, vien nurodęs, kad pareiškimus, kurie leidžia daryti išvadą dėl homofobinės įdarbinimo politikos, padarė asmuo, kuris, nors ir teigia, kad vykdo svarbų vaidmenį valdant šį darbdavį, ir panašu, kad taip yra, teisiškai negali jo įpareigoti įdarbinimo srityje. Tai, kad darbdavys atsakovas aiškiai neteigė nepritariantis nagrinėjamiems pareiškimams, yra aplinkybė, į kurią būtų nagrinėjanti institucija gali atsižvelgti visapusiškai vertindama faktus.

(žr. 48–50, 53 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

4. Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 10 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jei vieši pareiškimai, kad homoseksuali laikomas futbolininkas negali būti įdarbintas, laikytini „faktinėmis aplinkybėmis, leidžiančiomis daryti prielaidą dėl diskriminacijos“ dėl seksualinės orientacijos profesionalaus futbolo klubui įdarbinant žaidėjus, toks įrodinėjimo pareigos koregavimas, kaip numatytasis Direktyvos 2000/78 10 straipsnio 1 dalyje, nereiškia, kad reikalaujama įrodymo, kurio neįmanoma pateikti nepažeidžiant teisės į privataus gyvenimo gerbimą.

Iš tiesų atsakovai tokį pažeidimą gali užginčyti kompetentingose nacionalinėse institucijose bet kokia teisių gynimo priemone, įrodę, kad jų įdarbinimo politika pagrįsta su jokia diskriminacija dėl seksualinės orientacijos nesusijusiais veiksniais. Norint paneigti paprastą prielaidą, kurios buvimas gali kilti iš Direktyvos 2000/78 10 straipsnio 1 dalies, nebūtina, kad atsakovas įrodytų, jog atitinkamos seksualinės orientacijos asmenys buvo anksčiau įdarbinti, nes tokiu reikalavimu iš tiesų tam tikromis aplinkybėmis būtų galima pažeisti teisę į privataus gyvenimo gerbimą.

Atliekant visapusišką vertinimą, o tai padaryti turi bylą nagrinėjanti nacionalinė institucija, diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos apraiška gali būti paneigta pateikiant nuoseklių įrodymų. Tokie įrodymai galėtų būti visų pirma atitinkamo atsakovo reakcija, t. y. aiškus nepritarimas viešiams pareiškimams, kuriais pasireiškė diskriminacija, ir aiškių priemonių buvimas šios bylos šalies įdarbinimo politikos srityje tam, kad būtų užtikrintas vienodo požiūrio principo laikymasis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2000/78.

(žr. 56–59 punktus ir rezoliucinės dalies 2 punktą)

5. Direktyvos 2000/78, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 17 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos, pripažinus diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, galima skirti tik įspėjimą, kai diskriminacija konstatuojama pasibaigus šešių mėnesių senaties terminui, skaičiuojamam nuo faktinių aplinkybių susiklostymo dienos, jei remiantis šiais teisės aktais dėl tokios diskriminacijos nebaudžiama pagal materialinės ir procesinės teisės normas, kurios suteikia sankcijai veiksmingą, proporcingą ir atgrasomąjį pobūdį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar tokie yra nagrinėjami nacionalinės teisės aktai ir, prireikus, aiškinti nacionalinę teisę kuo labiau atsižvelgdamas į minėtos direktyvos tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas joje numatytas rezultatas.

(žr. 73 punktą ir rezoliucinės dalies 3 punktą)